

**ВСЕУКРАЇНСЬКА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ
“ІСТОРИКО-КРАЄЗНАВЧА ДІЯЛЬНІСТЬ У ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ:
ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ”**

Ігор РАЙКІВСЬКИЙ, Андрій КОРОЛЬКО

*Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника,
кафедра історії України і методики викладання історії
вул. Шевченка 57, 76018, Івано-Франківськ, Україна
e-mail: andrii.korolko@pnu.edu.ua*

22 квітня 2021 р. в Івано-Франківському обласному державному центрі туризму і краєзнавства учнівської молоді відбулася Всеукраїнська науково-практична конференція “Історико-краєзнавча діяльність у закладах освіти: проблеми і перспективи” (онлайн). Організаторами заходу виступили департамент освіти, науки та молодіжної політики Івано-Франківської обласної державної адміністрації, кафедра історії України і методики викладання історії Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, Івано-Франківський обласний державний центр туризму і краєзнавства учнівської молоді, Івано-Франківська обласна організація Національної спілки краєзнавців України.

У роботі наукового форуму взяли участь науковці, викладачі, вчителі, керівники гуртків закладів загальної середньої і позашкільної освіти, музейні працівники, студенти з Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, Інституту історії України НАН України, Українського державного центру національно-патріотичного виховання, краєзнавства і туризму учнівської молоді, Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова, Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу, Івано-Франківського обласного державного центру туризму і краєзнавства учнівської молоді Івано-Франківського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти та ін. Загалом більше 70 учасників конференції.

Модерував онлайн-конференцію доктор історичних наук, завідувач кафедри історії України і методики викладання історії Ігор Райківський.

“Неможливо вивчати історію без історичного краєзнавства. Це очевидно всім. Хочеться сподіватися, що наша конференція буде мати продовження. Тож усім нам плідної співпраці”, – привітав учасників організатор Ігор Райківський.

У привітальному слові ректор Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника професор Ігор Цепенда відзначив важливість проведення педагогічного наукового форуму.

“Ми особливу увагу надаємо розповсюдженню історико-краєзнавчих традицій у школах Прикарпаття і далеко за її межами. Ще у свій час, коли в університеті працював Володимир Грабовецький, один із напрямків був присвячений вихованню майбутнього вчителя з точки зору його пізнання історії села, містечка, міста, де він мав пізніше працювати. І саме ця концепція пізніше стала основою для створення музею історії села, школи. Вони у своїй основі створили унікальну мозаїку вивчення не тільки населених пунктів Прикарпаття, але й всієї України. Наші випускники згуртовували навколо себе талановитих учнів, які починали цікавитися історією своєї маленької батьківщини. Це дозволило нам зрозуміти надзвичайно цікаві історичні процеси, які відбувалися на Прикарпатті і в різних регіонах України. Сьогодні, використовуючи інновації, намагаємося привернути увагу нашої молоді до унікальних сторінок нашої історії. Тому історичне краєзнавство завжди буде тою платформою, яка буде повертати нас до наших джерел, адже якщо ми пам’ятаємо наші коріння, маємо впевненість у нашому майбутньому” – відзначив Ігор Цепенда.

Робота всеукраїнського педагогічного науково-практичного форуму відбувалася у форматі пленарного і секційних засідань за такими основними напрямками: інноваційні підходи до історичного краєзнавства у різних ланках (складниках) освіти: загальній середній, позашкільній, спеціальній, професійно-технічній, післядипломній, фаховій передвищій, вищій освіті; організація та проведення науково-дослідницької, пошуково-краєзнавчої діяльності у закладах

освіти; музей закладу освіти як платформа краєзнавчих досліджень в контексті Нової української школи; освітній процес з історичного краєзнавства та концептуальні засади Нової української школи; краєзнавство як дійовий засіб патріотичного виховання.

Конференція мала на меті: розширити знання про історичне краєзнавство як комплексне вивчення історії краю і громадський рух, про методику історико-краєзнавчої роботи як одну з важливих його форм у закладах освіти; упорядкувати дослідження про рідний край та їх джерельну базу, способи використання, форми організації краєзнавчої діяльності, застосування краєзнавчих знань в освітньому процесі; засвоїти і поглибити теоретичні та практичні знання, уміння і навички педагогів, студентів й учнів з організації історико-краєзнавчої, пошукової, музейної, пам'яткоохоронної діяльності в закладах освіти. У рамках роботи пленарного й секційних засідань з доповідями виступили близько 50 учасників.

Наприкінці відповідальний секретар всеукраїнського педагогічного форуму Андрій Королько зачитав ухвалу, прийняту учасниками конференції:

– представникам влади, науковцям, освітянам, краєзнавцям системно вдосконалювати навчально-методичне забезпечення історико-краєзнавчої роботи в закладах загальної середньої, позашкільної, спеціальної, професійно-технічної, післядипломної, фахової передвищої, вищої освіти, зокрема на основі використання таких шляхів і підходів – проведення конкурсів, вікторин, реалізації цікавих інноваційних педагогічних історико-краєзнавчих проєктів;

– науковцям, вчителям, керівникам гуртків закладів освіти потрібно модернізувати методику історико-краєзнавчої роботи у закладах освіти, в якій мають органічно поєднуватися “традиційні” та інноваційні методи, форми, прийоми, засоби. Для цього необхідно розробити і адаптувати до її змісту і завдань різновидів методу проєкти (пошукові, інформативні, науково-дослідні, пошуково-дослідні, віртуальні екскурсії, челенджі, мандрівки та ін.); проводити рольові ігри, коли, до прикладу, учнівська і студентська молодь по черзі виконує різні функції у відповідних конкурсних заходах; організовувати історико-краєзнавчі естафети, вікторини, присвячені пам'ятним датам з історії рідної малої батьківщини та України, улаштовувати ювілейні альбоми і музейні експозиції “Історія школи”, “Видатні земляки”, “Топонімія краю” “Пам'ятки села/містечка” тощо; актуалізувати філософське осмислення історико-краєзнавчої діяльності;

– громадськості, представникам влади, науковцям, освітянам, краєзнавцям, зважаючи на складну сучасну суспільно-політичну ситуацію в Україні, одним із пріоритетних напрямів розвитку історико-краєзнавчої роботи у закладах освіти має стати військово-патріотичне виховання учнівської і студентської молоді. Це може знайти вияв у подальшому різноманітті роботи гуртків, факультативів, клубів відповідного спрямування й урізноманітнення їхньої діяльності; улаштуванні спеціалізованих військово-патріотичних туристських таборів, турбаз, та навчально-методичного і матеріально-технічного забезпечення їхньої діяльності;

– освітянам і науковцям доцільно розширити й надати системного характеру реалізації елементів багаторівневої співпраці закладів загальної середньої освіти і закладів позашкільної освіти з однієї сторони, та закладів вищої освіти з іншої, з метою якісної організації історико-краєзнавчої пошукової і науково-дослідної роботи, зокрема, через укладання двосторонніх договорів про співпрацю та інші форми співробітництва суб'єктів освіти; представникам влади, науковцям, освітянам, краєзнавцям потрібно активізувати історико-краєзнавчу роботу у руслі євроінтеграційних прагнень української молоді, зокрема, шляхом поєднання місцевих краєзнавчих і закордонних подорожей, надання угод про співпрацю із профільними закордонними і громадськими асоціаціями, участі у міжнародних історико-краєзнавчих акціях і подорожах, таборах, естафетах тощо, налагодження двосторонніх зв'язків із зарубіжними науковими та освітніми установами і закладами, участі у міжнародних грантових програмах та інших культурологічних проєктах відповідного спрямування;

– опублікувати доповіді учасників наукової конференції “Історико-краєзнавча діяльність у закладах освіти: проблеми і перспективи” у збірнику матеріалів тез наукового форуму.